

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Plan van aanpak

Gratis Bibliotheeklidmaatschap
voor Limburgers met een kleine
beurs 2025-2027

Vooraf

In dit plan van aanpak lichten we toe hoe de Limburgse bibliotheken en Cubiss in samenwerking met de Provincie Limburg, de gemeenten en maatschappelijke partners financiële drempels wegnemen voor mensen met een kleine beurs, en daarmee bij te dragen aan de doelstellingen van het provinciebestuur in het kader van het 'Coalitie akkoord 2023-2027 - Elke Limburger telt!' om armoede terug te dringen en laaggeletterdheid aan te pakken.

Alle Limburgse bibliotheken gaan meedoen aan het gratis verstrekken van lidmaatschappen aan Limburgers met een kleine beurs. Er is constructief afgestemd met het Volwassenenfonds en de eerste drie bibliotheken staan klaar, met hun gemeente, om als eerste de uitrol mee in te vullen en nog dit jaar na de zomer van 2025 te starten. Vanaf 2026 kunnen alle bibliotheken starten. Het projectteam van Cubiss en de Vereniging Limburgse Bibliotheken (VLB) staat klaar om de voorziene voorbereidingen te beginnen.

Kortom: de meerjarige subsidieaanvraag voor 2025-2027 wordt ingediend om dit plan van aanpak te gaan realiseren.

Mei 2025 - Henk Snier, Egid van Houtem en Jos Debeij

Coalitie akkoord 2023-2027 – Elke Limburger telt !

**In 2027 is de armoede terugdrongen en
laaggeletterdheid aangepakt.**

1. Introductie

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Het coalitieakkoord "Elke Limburger telt!" 2023-2027, van de Provincie Limburg zet op het versterken van de sociale cohesie en bestaanszekerheid van haar inwoners. *1. Een belangrijk onderdeel van het beleidskader "Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027" is het bevorderen van toegankelijkheid tot culturele en educatieve voorzieningen, waaronder bibliotheken. Het plan voor gratis bibliotheeklidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs is een concrete stap in deze richting *2. Dit initiatief sluit naadloos aan bij het aanvalsplan laaggeletterdheid van de Provincie Limburg, dat tot doel heeft om het aantal laaggeletterden en laagdigivaardigen in de regio te verminderen. *3 Iedereen heeft in principe gratis toegang tot de bibliotheek en een heleboel diensten kunnen gratis gebruikt worden. Door het gratis verstrekken van het lidmaatschap aan Limburgers met een kleine beurs krijgen ze toegang tot alle diensten die de bibliotheek te bieden heeft, en krijgen kwetsbare groepen de kans om hun basisvaardigheden te verbeteren en actief deel te nemen aan de samenleving.

Doelgroep

De doelgroep van dit initiatief omvat 10,5% van de Limburgse huishoudens, ruim 110.000 mensen met een laag inkomen, waaronder werklozen, ouderen met een klein pensioen, en gezinnen die rond de armoedegrens leven en waarbij 30.000 kinderen betrokken zijn.

Aanpak en klantreis

Het project van de Limburgse bibliotheken en Cubiss voorziet in een klantgerichte laagdrempelige aanpak, waarbij de klantreis centraal staat. Essentieel voor het succes zijn de intermediairs zoals het Volwassenenfonds waarin al het merendeel van de gemeenten participeert. Maatschappelijke organisaties en welzijnswerkers spelen een cruciale rol in het bereiken van de doelgroep en het voorkomen van extra belasting voor gemeenten. Door te investeren in een warme en gastvrije intake, zorgen bibliotheken ervoor dat nieuwe leden zich welkom voelen en optimaal gebruik kunnen maken van de beschikbare diensten die voor hen relevant kunnen zijn. *4

Samenwerking en toekomstperspectief

De Provincie Limburg werkt nauw samen met de POI Cubiss, de Vereniging Limburgse Bibliotheken, het Volwassenenfonds en de Limburgse gemeenten om dit initiatief te realiseren en te verduurzamen binnen de bredere ontwikkelingen rond gratis lidmaatschappen in het bibliotheekstelsel. Het perspectief na 2027 is gericht op het continueren van deze regeling voor Limburgers met een smalle beurs. *5

*1: <https://www.limburg.nl/bestuur/coalitieakkoord-2023-2027/> *2 [Samen_leven_en_bestaanszekerheid_beleidskader_2024-2027](#)

*3: [Aanvalsplan_laaggeletterdheid.pdf](#) *4: [Zo-gebruik-je-de-klantreis](#) *5: [het-openbare-bibliotheekstelsel-rijk-provincie-gemeente](#)

2. Doelgroep: Mensen met een kleine beurs in Limburg 1/3

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Wie zijn de mensen met een Kleine beurs in Limburg?

In Limburg wonen ongeveer 1.117.000 mensen. Als ca. 10,5% van de Limburgse huishoudens *2 net boven de armoedegrens leeft, dan hebben we het over ongeveer 117.285 mensen. In Limburg leven ongeveer 30.000 kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120% van het bijstandsniveau.*3 Deze kinderen bevinden zich in gezinnen die moeite hebben om rond te komen en vaak afhankelijk zijn van gemeentelijke minimaregelingen. De minima in Limburg vormen een diverse groep met uiteenlopende achtergronden en uitdagingen. Werkende armen hebben weliswaar een baan, maar kunnen desondanks niet rondkomen door lage lonen of deeltijdwerk. Alleenstaande ouders, voornamelijk moeders, worstelen met de combinatie van werk, zorg en financiële druk. Ouderen met alleen AOW zijn kwetsbaar voor stijgende kosten en hebben vaak geen financiële buffer. Jongeren zonder startkwalificatie vinden moeilijk stabiel werk met voldoende inkomen. Studenten met studiefinanciering en een klein bijbaantje. Chronisch zieken en mensen met een beperking kampen met extra zorgkosten en beperkte arbeidsmogelijkheden.

Uit een meting in 2022 weten we dat slechts 15% van de bibliotheekleden uit huishoudens met een laag inkomen komt. Voor de huishoudens met een middeninkomen is dit 23% en voor huishoudens met een hoog inkomen 24%. Om deze ongelijkheid aan te pakken hebben meerdere Limburgse bibliotheken al een regeling getroffen. Een aantal Limburgse bibliotheken biedt, via een regeling van de gemeente een gratis abonnement voor Limburgers met een kleine beurs aan. Dat gaat meestal in samenwerking met het Volwassenenfonds Sport en Cultuur, via een intermediair die vaak verbonden is aan een maatschappelijke organisatie. De intermediair beoordeelt of de aanvrager in aanmerking komt voor een gratis abonnement. Als dit het geval is, stuurt de intermediair een seintje naar de bibliotheek. De aanvrager wordt dan door de bibliotheek uitgenodigd om met een legitimatiebewijs het gratis biebpassje op te halen. De factuur wordt aan het Volwassenenfonds gestuurd. In deze specifieke mogelijkheid voor het bibliotheekabonnement loopt het Volwassenenfonds en de bibliotheken in Limburg voor op de landelijke situatie. Andere Limburgse bibliotheken doen dit aanbod in samenwerking met de gemeente en een intermediair. Per saldo maken relatief weinig mensen gebruik van de regeling. Daar zijn verschillende verklaringen voor. Men is vaak onvoldoende bekend met de vele mogelijkheden van de bibliotheek, de vele producten en diensten rond de maatschappelijke opgaven waar bibliotheken zich specifiek op richten en het bredere aanbod van de online bibliotheek. Men kent nog wel de klassieke uitleenbibliotheek maar onvoldoende de educatieve maatschappelijke bibliotheek. Men is niet altijd bekend met de mogelijkheid van een gratis lidmaatschap en als dat wel het geval is, is men niet altijd toegerust om de stappen te nemen om er gebruik van te maken. Daarom is het belangrijk om doelgericht te communiceren en samen te werken met maatschappelijke organisaties om deze doelgroep beter te bereiken en te ondersteunen.

*1 : "Op weg naar een nieuwe armoedegrens" van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud); 2023. [Op weg naar een nieuwe armoedegrens | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau](#) en Bron: Provincie Limburg in cijfers en grafieken | [AlleCijfers.nl](#) *2 Kerncijfers wijken en buurten 2021 | CBS *3 Kinderen in huishoudens met inkomen tot 120% van het sociaal minimum; regio | Data overheid

Let op: dit zijn indicatieve cijfers, gebaseerd en berekend met onderliggende cijfers van verschillende jaren – ze geven per saldo wel een goede indicatie van de omvang van de doelgroep.

2. Doelgroep: Mensen met een kleine beurs in Limburg en lage taalvaardigheden 2/3

Actuele cijfers over de groep met lage taalvaardigheden laten een uitsplitsing zien van 45% NT1 en 55% NT2.*1

- Binnen de Limburgse minima-populatie (≤ 120 % sociaal minimum) vormt de NT2-groep een substantieel aandeel. Landelijk blijkt dat niet-Europese migranten inmiddels één derde van alle huishoudens met een laag inkomen uitmaken, met daarnaast een groeiend aandeel Europese arbeidsmigranten zoals Polen, Roemenen en Bulgaren.*2 In Limburg vertaalt zich dat naar ruwweg een kwart van de minima: de provincie telt momenteel circa 29 000 geregistreerde arbeidsmigranten (veelal Midden- en Oost-Europees) en nog ca. 2 300 statushouders*3 Zij concentreren zich vooral in Venlo, Roermond, Heerlen, Kerkrade en Maastricht – dezelfde gemeenten waar het armoederisico al bovengemiddeld is.
- Sociaal-economisch valt deze NT2-groep op door relatief jonge leeftijd, een lage of middelbare opleiding en vaak tijdelijk of laagbetaald werk; daardoor zijn zij oververtegenwoordigd in bijstand en in het segment ‘werkende armen’. Tegelijk heeft Limburg naar schatting 106 000 laaggeletterde volwassenen; nieuwkomers en tweede generatie-inwoners met Nederlands als tweede taal behoren tot de prioritaire subgroepen in het provinciale Aanvalsplan Laaggeletterdheid 2025-2027*3. Hun beperkte taalvaardigheid maakt toegang tot regelingen, scholing en beter betaald werk extra lastig en vergroot de kans dat kinderen in deze huishoudens eveneens in armoede opgroeien, wat armoede-interventies en taalondersteuning onlosmakelijk met elkaar verbindt.

*1 : <https://www.lezenenschrijven.nl/over-stichting-lezen-en-schrijven/actueel/onacceptabel-1-op-de-5-volwassenen-heeft-lage>

*2: <https://longreads.cbs.nl/armoede-en-sociale-uitsluiting-2023/risico-op-armoede-bij-huishoudens/>

*3: https://www.limburg.nl/publish/pages/8070/aanvalsplan_laaggeletterdheid.pdf

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

2. Doelgroep: Mensen met een kleine beurs in Limburg en lage taalvaardigheden 3/3

Bijdragen aan het terugdringen van laaggeletterdheid

Een belangrijk deel van de Limburgers met een kleine beurs bestaat uit mensen met lage basisvaardigheden, waaronder laaggeletterden en anderstalige nieuwkomers. (Bijlage) Voor deze groep vormt de bibliotheek een laagdrempelige, veilige leeromgeving. Via het gratis lidmaatschap krijgen zij toegang tot een breed aanbod dat speciaal is afgestemd op hun behoeften: van makkelijk leesbare boeken en luisterboeken tot taal- en digi-cursussen, oefenprogramma's zoals Oefenen.nl en Klik & Tik, en (intensieve) begeleiding via Taalhuizen.

Bibliotheekprofessionals en vrijwilligers bieden persoonlijke ondersteuning bij het verbeteren van taal-, reken- en digitale vaardigheden. Het lidmaatschap verlaagt drempels om deel te nemen aan dit aanbod en stimuleert een levenslange leercultuur, wat bijdraagt aan het verminderen van laaggeletterdheid en het versterken van zelfredzaamheid. Juist voor nieuwkomers met een kleine beurs is dit cruciaal om volwaardig te kunnen meedoen in de samenleving.

Impact van bibliotheekdiensten

- **Effectiviteit van programma's:** Bibliotheken dragen bij aan het voorkomen en het bestrijden van achterstanden, onder meer rondom taal en digitale vaardigheden. Taalprogramma's zorgen niet alleen voor de verbetering van lees- en schrijfvaardigheden, maar ook voor meer sociale betrokkenheid. Ook (Digi)Taalhuizen, Taalcafés en cursussen digitale vaardigheden blijken zowel een educatieve als een maatschappelijke waarde te hebben. *1
- **Specifieke programma's:** Landelijke programma's zoals Klik & Tik en Digisterker zijn inmiddels verankerd in het aanbod van bibliotheken. In 2022 werden deze programma's door bijna alle bibliotheken aangeboden (96% en 88%). *2

Monitoring en onderzoek

- **Impactmonitor:** De Koninklijke Bibliotheek (KB) heeft instrumenten ontwikkeld waarmee bibliotheken lokaal de impact van cursussen basisvaardigheden kunnen meten. Deze impactmonitor helpt bij het inzichtelijk maken van de effecten van bibliotheekprogramma's op deelnemers. *2 en *3
- **Onderzoek naar laaggeletterden:** In het rapport "Onderzoek laaggeletterden" is informatie opgenomen over de omvang van verschillende groepen laaggeletterden die de bibliotheek bezoeken. Dit is met kwantitatief onderzoek vastgesteld. Bibliotheeknetwerk *4

*1: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/artikel/impact-van-bibliotheekprogrammas-voor-kwetsbare-burgers?utm_source=chatgpt.com

*2: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/publicaties/impactmonitor/inleiding?utm_source=chatgpt.com

*3: https://www.gezinsaanpak.nl/bouwstenen/monitoring-onderzoek?utm_source=chatgpt.com

*4: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/rapport_kb_onderzoek_laaggeletterden_final.pdf?utm_source=chatgpt.com

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

3. Doelstellingen

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Het gratis bibliotheeklidmaatschap beoogt financiële drempels weg te nemen voor mensen met een kleine beurs. Hierdoor krijgen zij toegang tot een schat aan informatie, boeken en digitale bronnen, hulp en ondersteuning bij het vergroten van de zelfredzaamheid die anders buiten hun bereik zouden blijven. Door deze regeling wordt sociale inclusie bevorderd en krijgen alle Limburgers gelijke kansen op het gebied van kennisverwerving, taalontwikkeling en digitale vaardigheden. Dit draagt bij aan een meer gelijkwaardige samenleving waarin iedereen de mogelijkheid heeft zich te ontwikkelen en sociaal betrokken te zijn.

Bij de keuze voor concrete doelstellingen gaan we uit van een realistisch scenario – met een start in drie gemeenten in 2025 en **uitrol in alle gemeente met een lokale bibliotheekvoorziening** in 2026 en 2027.

A. Aantal deelnemers

- 2025 - plus 2.000 lidmaatschappen
- 2026 - plus 3.500 lidmaatschappen
- 2027 - plus 7.000 lidmaatschappen
- **Totaal 12.500 lidmaatschappen**

Volwaardig
lidmaatschap
incl online
bibliotheek
Geldig t/m 2027

B. Bereik en bekendheid

- **Minimaal 60% van de doelgroep bereiken** via intermediairs, gerichte provinciale en lokale communicatiecampagnes, zoals op bussen en abri's en campagnes met radio en tv spotjes op lokale / provinciale omroepen, sociale media, flyers op geschikte locaties. Men is bekend met de mogelijkheid.

C. Samenwerking

- Cubiss en VLB werken samen met de Provincie, het Volwassenfonds, de gemeente, en de meeste voor de doelgroep relevante lokale en regionale organisaties. Deze samenwerking wordt versterkt door gerichte netwerkbijeenkomsten per bibliotheek/gemeente. Het resultaat van deze bijeenkomsten is een samenwerkingsovereenkomst waarin de volgende punten worden vastgelegd: benoeming samenwerkingspartner, doelen en verwachtingen, actieplan, tijdlijn, rollen en verantwoordelijkheden.

D. Impact

- Na een jaar geeft minimaal 75% van de deelnemers aan dat kennis, vaardigheden, sociale betrokkenheid verbeterd zijn door het gratis lidmaatschap.

E. Duurzame deelname

- Eind 2027 geeft minimaal 75% van de deelnemers aan het lidmaatschap graag te willen voortzetten, al dan niet met subsidie of een verlaagd tarief.

In de voorbereidingsfase wordt een monitor ontwikkeld en geoperationaliseerd om de doel meetbaar te maken, te registreren en te rapporteren, per bibliotheek en op projectniveau.

4. Aanpak – klantreis centraal

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Een laagdrempelige klantreis staat centraal bij ons initiatief. Intermediairs spelen een cruciale rol bij het bereiken van kwetsbare groepen zonder extra belasting voor gemeenten.

1. **Effectieve benadering doelgroep:** Voor een effectieve benadering van mensen met een kleine beurs in Limburg is maatwerk per subdoelgroep essentieel. De leefwereld en communicatievoorkeur van een alleenstaande moeder verschilt fundamenteel van die van een oudere, wat vraagt om verschillende benaderingswijzen. Het verstrekken van een voucher moet met een lage drempel. Netwerk smeden: het is daarbij essentieel samen te werken met de relevante netwerk per subdoelgroep. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst per bibliotheek is bekend welke organisaties deelnemen met welke intermediairs.
2. **Voucher verkrijgen:** Cubiss vertrekt de vouchers via het Volwassenenfonds, gemeenten, lokale intermediairs en IDO consultants. Zij verstrekken de vouchers na toetsing.
3. **Bibliotheekbezoek en inschrijven lidmaatschap:** Warme en gastvrije intake en inschrijving door getrainde bibliotheekmedewerkers met een persoonlijke introductie tot diensten. Het bibliotheeklidmaatschap verschaft de toegang tot de fysieke én online bibliotheekdiensten. Waar mogelijk wordt een boetevrij lidmaatschap verstrekt.
4. **Gebruik dienstverlening:** Eenmaal in de bibliotheek is het welkom en de intake belangrijk met relevantie voor de nieuwe gebruikers als uitgangspunt. Dan pas begint de echte reis van betekenisvol gebruik van de bibliotheek. Het gebruik van de dienstverlening omvat toegang tot een breed scala aan traditionele, educatieve en maatschappelijke bibliotheekdiensten, zoals lenen van media, workshops, taallessen, lezingen, en digitale bronnen. Dit helpt gebruikers om hun (basis)vaardigheden te verbeteren en hun sociale netwerk uit te breiden.
5. **Marketing en Communicatie:** Is gericht op het vergroten van de bekendheid van het lidmaatschapsaanbod en het verkleinen van de kloof tussen het klassieke beeld en de huidige educatieve maatschappelijke mogelijkheden van de bibliotheek. Het versterken van de samenwerking met en tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties, zorgverleners en onderwijs is cruciaal voor een dekkend netwerk voor deze doelgroep. De inzet van ervaringsdeskundigen verhoogt de authenticiteit en herkenbaarheid van communicatie en kan drempels verlagen en zorgen voor effectieve toeleiding.
6. **Monitoren en Evalueren:** Tot slot is het belangrijk om de effectiviteit van interventies te monitoren en evalueren, zodat de aanpak continu verbeterd kan worden. Alleen door systematisch te meten en bij te sturen kunnen we ervoor zorgen dat alle Limburgers met een kleine beurs de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

4. Aanpak – werken met vouchers

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

1. Uitgifte van vouchers

- Geaccrediteerde intermediairs ontvangen genummerde vouchers van Cubiss.
- Intermediairs registreren de nummers van de vouchers die worden verstrekt aan de ontvangers. Ze registreren geen gegevens van de ontvangers.

2. Inschrijving bij bibliotheken

- Ontvangers van de vouchers gaan naar de deelnemende bibliotheken.
- Bibliotheken schrijven de ontvangers in voor een lidmaatschap conform het regulier proces en registreren voor het project de vouchernummers.

3. Rapportage en declaratie – per kwartaal

- Intermediairs rapporteren de nummers van de verstrekte vouchers aan Cubiss.
- Bibliotheken rapporteren nummers van de vouchers van de ingeschreven lidmaatschappen aan Cubiss.
- Intermediairs declareren handlingskosten.
- Bibliotheken factureren lidmaatschapskosten.

4. Financiering en betaling

- De provincie voedt tijdig het lidmaatschapsfonds met de benodigde financiële middelen.
- Cubiss betaalt de ontvangen facturen van intermediairs en bibliotheken.

5. Voortgangsrapportage – per kwartaal

- Cubiss rapporteert de voortgang van de verstrekte vouchers en lidmaatschappen aan de provincie.
- Cubiss rapporteert de mate van benutting van het fonds aan de provincie.
- De projectleiding rapporteert per kwartaal de voortgang van het project aan alle betrokken partijen.

Waardebon

Voor gratis lidmaatschap bibliotheek

Naam ontvanger: [Naam]

Voucher nummer: [Uniek nummer]

Geldigheidsperiode: [Startdatum] tot 31 december 2027

Doel: Gratis lidmaatschap

Uitgegeven door: Volwassenenfonds Sport & Cultuur en geautoriseerde intermediairs van het project

Naam intermediair: [Naam intermediair]

Vooraarden: Alleen geldig bij deelnemende bibliotheken. Niet overdraagbaar.

Handtekening/Stempel: [Handtekening/Stempel]

Contactinformatie: Voor vragen, neem contact op met [Telefoonnummer] of [E-mailadres]

Dit is een voorbeeld

4. Aanpak – rollen en verantwoordelijkheden

Overzicht van de rollen en verantwoordelijkheden

Geaccrediteerde intermediairs / Volwassenenfonds:

- Ontvangen en verstrekken genummerde vouchers.
- Registreren verstrekte vouchers en rapporteren deze aan Cubiss.
- Declareren handlingskosten bij Cubiss.

Bibliotheeken:

- Schrijven ontvangers in voor lidmaatschappen.
- Registreren vouchernummers en rapporteren deze aan Cubiss.
- Factureren lidmaatschapskosten bij Cubiss.
- Verzorging van het ontvangst en gerichte introductie van nieuwe leden.
- Versterken en uitbreiden van het lokale netwerk.
- Uitrollen van lokale campagne en communicatie.

Cubiss:

- Formeert het provinciaal projectteam – coördineert in samenspraak met VLB de uitvoering van het project.
- Beheert het lidmaatschapsfonds.
- Betaalt facturen van intermediairs en bibliotheken.
- Rapporteert de voortgang van verstrekte vouchers en lidmaatschappen aan de provincie.
- Rapporteert de mate van benutting van het fonds aan de provincie.
- Monitoring van de effectiviteit van de interventies.
- Voorzet voor de verduurzaming na 2027 in samenwerking met VLB.

Provincie:

- Verleent subsidie aan Cubiss en voedt daarmee het lidmaatschapsfonds met financiële middelen.
- Ontvangt voortgangs- en eindrapportage van Cubiss.

Projectleiding:

- Coördineert en begeleidt het project met o.a. de toolkit, de monitor, de training en de provinciale campagne.
- Communiceert en rapporteert per kwartaal de verhalen en de voortgang van het project aan alle betrokken partijen.

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

1. Introductie**2. Doelgroep****3. Doelstellingen****4. Aanpak****5. Implementatie****6. Start****7. Verduurzaming****8. Organisatie****9. Begroting****10. Risico's****11. Conclusie**

5. Implementatie: vier parallelle sporen

Vier parallelle sporen in de provincie voor het benaderen en bereiken van de doelgroep.

In alle gevallen geldt dat per gemeente / bibliotheek samenwerkingsafspraken worden gemaakt en vastgelegd.

1. Aansluiting bij het Volwassenenfonds voor deelnemende gemeenten

- Gemeenten die deelnemen aan het Volwassenenfonds kunnen gebruik maken van de bestaande infrastructuur en regelingen van het fonds. Daaraan wordt de regeling Gratis lidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs toegevoegd.
- Het Volwassenenfonds voegt een knop 'gratis bibliotheek lidmaatschap' toe. Na de aanvraag verzorgt de intermediair van het Volwassenenfonds voor de betreffende gemeente de inkomenstoets en verstrekt het voucher.
- Het Volwassenenfonds en de intermediairs zorgen voor de registratie en rapportage / facturering van verstrekte vouchers.

2. Eigen uitvoering van minimaregelingen door gemeenten

- Gemeenten met eigen minimaregelingen kunnen - indien ze dat wensen - de regeling Gratis lidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs toevoegen aan de vigerende regelingen en zelfstandig vouchers verstrekken aan inwoners die voldoen aan de criteria.
- Gemeenten zorgen voor de registratie en rapportage van verstrekte vouchers.

3. Vouchersysteem voor gemeenten zonder bestaande regelingen

- Gemeenten zonder bestaande minimaregelingen kunnen - als ze dat willen - de regeling Gratis lidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs vouchersysteem implementeren om inwoners toegang te geven tot bibliotheeklidmaatschappen.
- Vouchers worden verstrekt op basis van vastgestelde criteria en procedures.
- Gemeenten kunnen daarvoor samenwerken met lokale intermediairs en IDO-consulenten om de vouchers te distribueren.

4. Rechtstreeks verstrekken vouchers via (bevoegde) intermediairs en IDO-consulenten

- Intermediairs en IDO-consulenten kunnen rechtstreeks de regeling Gratis lidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs toepassen. Vouchers worden verstrekt op basis van vastgestelde criteria en procedures.
- Zij identificeren en benaderen leden van de doelgroep die in aanmerking komen voor een bibliotheeklidmaatschap.

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Bij de implementatie wordt gebruik gemaakt van de vier parallelle sporen: 1. aansluiting bij het Volwassenenfonds voor deelnemende gemeenten, 2. eigen uitvoering van minimaregelingen door gemeenten, 3. het vouchersysteem wordt gebruikt voor gemeenten zonder bestaande regelingen en 4. rechtstreeks verstrekken vouchers via (bevoegde) intermediairs en IDO-consulenten.

IDO-consulenten en intermediairs spelen naar verwachting een cruciale rol bij het bereiken van de doelgroep. Zij verstrekken rechtstreeks vouchers aan leden van de doelgroep.

Wie in aanmerking komt krijgt een voucher voor een lidmaatschap en kan daarmee naar de bibliotheek.

De intake, daadwerkelijke inschrijving en het verstrekken van het lidmaatschap wordt in de bibliotheek verzorgd, met daaraan gekoppeld een (geprotocolleerd) warm welkom waarbij de brede dienstverlening van de bibliotheek op maat wordt geïntroduceerd aan nieuwe leden.

Het gebruik en de impact wordt gemonitord.

1. Samenwerkingsverbanden smeden

Startbijeenkomst per bibliotheek met provincie, gemeente, bibliotheek en intermediairs.

2. Vouchersysteem opzetten

Verstrekking via bestaande kanalen, intermediairs en IDO-consulenten.

3. Marketing & Communicatie

Provinciale campagne en activering intermediairs.

4. Warm welkom en intake

Training bibliotheekpersoneel voor optimale intake.

5. Realiseren Impact

Deelnemen aan activiteiten, gebruik maken van de educatief maatschappelijke bibliotheek

2025

Start in Venlo, Landgraaf, Gennep. Ontwikkeling toolkit en monitoringsysteem.

Eind 2025

Evaluatie start en aanpassingen op basis van ervaringen: toolkit brede uitrol.

2026

Provincie-brede implementatie met communicatiecampagne provinciaal en lokaal.

2027

Verdere voortzetting en afspraken over duurzame voortzetting per 2028.

5. Implementatie: aanpak voorbereiding

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Periode mei-september 2025

bijeenkomst aanpak en planning

Implementatie traject bespreken en detailleren met projectteam, drie bibliotheken, gemeenten, volwassenenfonds en scholingsteam.

R= planning activiteiten, tijdpad, taakverdeling en deliverables

Scholing en training ontwikkelen

Werkbijeenkomst: medewerkers opleiden voor een warm welkom en intake voorbereiden voor de doelgroep.

R: scholings- trainingsplan

Monitorsysteem opzetten

Monitor maken en inrichten gericht op deelname en impact.

R= gezamenlijke monitor gedefinieerd en ingericht met lokale / provinciale rapportage

Kennis ontwikkelen

Werkbijeenkomsten organiseren: TOC en het leren kennen van de doelgroep .

R= TOC + Doelgroep-beschrijving

Servicelogistiek inrichten

Praktische processen regelen met gemeenten, intermediaire partners, Volwassenenfonds en bibliotheken.

R= Gedragen servicelogistiek beschreven en ingericht

R= Protocol accreditatie en werkwijze intermediairs

Toolkit ontwikkelen

'Versie 1' toolkit ontwikkelen als basis voor lokale uitrol met als componenten in ieder geval: a. model lokaal plan van aanpak en b. lokaal netwerk smeden, c. training warm welkom en intake en d. lokale campagne, e. monitor bijhouden.

R= Toolkit gereed voor lokaal gebruik

6. Start in drie bibliotheken / gemeenten

Implementatiestappen vanaf mei en lancering per september / oktober 2025 in Gennep, Landgraaf en Venlo

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Sluit aan bij projectvoorbereidingsgroep

Regel lokale projectcoördinatie en neem deel aan provinciale planningsbijeenkomsten.

Organiseer kick-off met intermediaire organisaties

Smeedt het lokaal netwerk om doelgroepen te bereiken. Leg afspraken vast.

Verzorg “warm welkom - intake training”

Train medewerkers om nieuwe leden uit kwetsbare groepen effectief te ondersteunen.

Organiseer feestelijk lanceringsevenement

Vier de programmalancering met gemeenschapspartners en potentiële leden.

Stem af met de gemeente

Bevestig afspraken over samenwerking en ondersteuning van uw gemeente.

Bestel vouchers & richt monitoring in

Bereid fysieke en digitale vouchers voor. Implementeer volgsystemen.

Lanceer lokale marketingcampagne

Ontwikkel lokale promotiematerialen, maak gebruik van de provinciale toolkit.

7. Verduurzaming: gezamenlijk strategisch thema

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Dit project past in een bredere ontwikkeling naar gratis lidmaatschappen in het Nederlands bibliotheeklandschap. We gaan in Limburg samen werken aan verduurzaming na 2027: dat het gratis lidmaatschap voor mensen met een kleine beurs na 2027 in breed verband wordt voortgezet. Dat sluit aan bij een aantal ontwikkelingen:

- Het landelijke Bibliotheekconvenant 2024-2027 benadrukt de rol van bibliotheken in het aanpakken van maatschappelijke opgaven zoals geletterdheid, digitale inclusie en een leven lang ontwikkelen. Het convenant benadrukt het belang van toegankelijkheid door te streven naar gratis lidmaatschap voor lokale bibliotheken en daar onderzoek naar te laten doen. De minister is bezig het onderzoek voor te bereiden.
- Bibliotheken hebben in de landelijke marketingstrategie en in de Netwerkagenda vastgelegd te streven naar het verdubbelen van de 4 miljoen leden naar 8 miljoen verbonden gebruikers, door een inclusieve benadering te hanteren.
- De weg naar een gratis lidmaatschap wordt al vaker ingeslagen voor specifieke groepen. Steeds mee bibliotheken verleggen de leeftijdsgrens van 18 naar 27 jaar voor een gratis lidmaatschap. De gemeente Heerlen en Schunck hebben voor 65-ers het lidmaatschap gratis gemaakt. Ook het Gratis lidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs draagt bij aan deze doelstellingen door financiële barrières weg te nemen en de toegankelijkheid van bibliotheken te vergroten voor deze specifieke doelgroep.
- De bibliotheek Rotterdam is gestart met een gratis lidmaatschap voor iedereen; met nu nog beperkende voorwaarden als het gaat om het aantal te lenen boeken en het gebruik van de online bibliotheek.

Met de vernieuwing van de Wsob per 2026 krijgt de Provincie een bredere rol in het provinciaal bibliotheeklandschap. Het is vanuit het provinciebestuur het voornemen om in combinatie met de rol ten aanzien van de gemeentelijke bibliotheekplannen regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg te voeren met gemeente en de bibliotheken over relevante ontwikkelingen, gezamenlijke thema's en programma's.

In dit licht stellen we voor om het gratis lidmaatschap voor het Gratis lidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs als thema in 2025 en 2026 met elkaar te bespreken en uit te werken in een visie en een actieplan voor de jaren na 2027. VLB en Cubiss nemen hiervoor het initiatief door het opstellen van een visie notitie. Onze inspiratie hiervoor vinden bij de ontwikkelingen zoals hierboven beschreven, maar zeker ook bij het Scandinavisch bibliotheekmodel.

<https://www.debibliotheeken.nl/informatie/bibliotheekconvenant/> <https://nos.nl/artikel/2558222-bibliotheeken-vaker-gratis-lidmaatschap-voor-18-plussers>

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

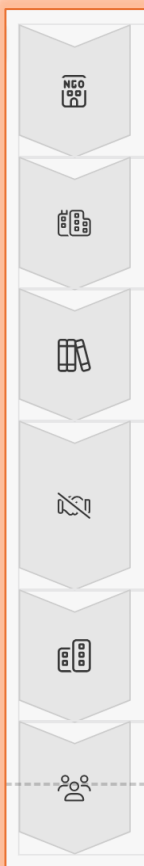
7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Organisatiestructuur voor het project "Gratis bibliotheeklidmaatschap voor Limburgers met een kleine beurs"

Provincie Limburg

- Financiering en beleidskader

Gemeenten

- Lokale beleidsafstemming, ondersteuning bij implementatie

Vereniging van Limburgse Bibliotheken en Cubiss

- Projectaansturing

Cubiss

- Projectcoördinatie, service logistiek vouchers, scholing, provinciale marketing en communicatie, monitoring
- Levert projectcoördinator en projectteam

Lokale Bibliotheken

- Projectcoördinatie Lokaal - Implementatie en uitvoering lokaal

Volwassenenfonds en intermediairs

- Verstrekken vouchers en doelgroep-bereik

Het project wordt gezamenlijk aangestuurd door VLB en Cubiss in nauwe samenwerking met de Provincie Limburg en gemeenten. De gemeenten zorgen voor lokale beleidsafstemming en ondersteunen bij de implementatie. Cubiss coördineert het project met een projectcoördinator en projectteam in nauwe samenwerking met het Volwassenenfonds. Lokale bibliotheken stemmen af met hun gemeente en werken samen met het Volwassenenfonds en intermediairs voor de verstrekking van vouchers en het bereiken van de doelgroep.

9. Begroting 1/2

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

KOSTEN				Fase 1	Fase 2	Fase 3
nr	post		excl btw	2025	2026	2027
1.	projectteam Cubiss	uren	tarief	bedrag	bedrag	bedrag
1.1	projectsecretaris	100	€ 83	€ 8.300	€ 8.300	€ 8.300
1.2	projectcoördinator	136	€ 100	€ 13.600	€ 13.600	€ 13.600
	subtotaal			€ 21.900	€ 21.900	€ 21.900
2.	Marketing					
2.1	Marketeer	80	€ 85	€ 6.800	€ 6.800	€ 6.800
2.2	toolkit			€ 25.000	€ 10.000	€ 5.000
2.3	campagne			€ 10.000	€ 30.000	€ 30.000
2.4	redacteur storytelling	100	€ 85	€ 8.500	€ 8.500	€ 8.500
	subtotaal			€ 50.300	€ 55.300	€ 50.300
3.	intake en welkom					
3.1	trainer	161	€ 80	€ 12.880	€ 5.000	€ 2.400
3.2	trainer	161	€ 100	€ 16.100	€ 5.000	€ 2.400
3.3	reiskosten			€ 1.600	€ 2.400	€ 800
3.4	subtotaal			€ 30.580	€ 12.400	€ 5.600
4.	Monitoring					
4.1	projectlid	100	€ 100	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
4.2	Monitoring systeem			€ 8.000	€ 4.000	€ 2.000
	subtotaal			€ 18.000	€ 14.000	€ 12.000
5.	Abonnementen					
5.1	aantal			2000	5500	12500
	vergoeding			€ 42	€ 45	€ 45
	bedrag			€ 84.000	€ 247.500	€ 562.500
5.2	handling VF/..			€ 4	€ 4	€ 4
	plus aanpassing knop VF			€ 10.500	€ 14.000	€ 28.000
	subtotaal			€ 94.500	€ 261.500	€ 590.500
6.	lokale projectkosten					
6.1	coördinator	15	€ 10.000	€ 30.000	€ 150.000	€ 150.000
.	marketing	15	€ 10.000	€ 30.000	€ 150.000	€ 150.000
	subtotaal			€ 60.000	€ 300.000	€ 300.000
	TOTAAL			€ 275.280	€ 665.100	€ 980.300

Dekking				Fase 1	Fase 2	Fase 3	
nr	post			2025	2026	2027	totaal
1.	Cubiss			€ 46.700	€ 42.700	€ 40.700	€ 130.100
2.	Lokale bibliotheken			€ 60.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 660.000
3.	Provincie			€ 138.000	€ 310.000	€ 634.000	€ 1.082.000
4.	sociaal fonds			€ 30.580	€ 12.400	€ 5.600	€ 48.580
	TOTAAL			€ 275.280	€ 665.100	€ 980.300	€ 1.920.680

Tarief online lidmaatschap van 42 euro per 2026 – 45 euro

Vanaf 1 januari 2026 wordt het tarief voor een abonnement op de online Bibliotheek verhoogd van € 42,- naar € 45,-. De minister van OC&W heeft dit op voorstel van de KB in overleg met het bestuur van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) en de Groep Algemene Uitgevers (GAU) besloten. Het tarief fungeert ook als drempelwaarde voor de toegang van leden van lokale bibliotheken: wanneer een lid van de lokale openbare bibliotheek een tarief betaalt van de drempelwaarde of hoger, dan geeft dit toegang tot de online Bibliotheek.

Dit drempeltarief is de vergoeding die bibliotheken ontvangen als vergoeding voor het verstrekken van een gratis lidmaatschap.

9. Begroting 2/2

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

Begroting

Meerjarige financiering. Het project wordt in 2025 voorbereid en getest door drie bibliotheken die starten. In 2026 vindt de uitrol naar alle bibliotheken plaats en loopt t/m 2027. De financiering van dit project is gebaseerd op een samenwerkingsmodel tussen verschillende belanghebbenden. De provincie Limburg, gemeenten, Cubiss en de bibliotheken dragen allen een deel bij op onderdelen van de begroting.

Eerdere Lidmaatschappen die in 2025 via het volwassenenfonds of eigen regelingen van gemeenten werden verstrekt (+de vergoeding voor handling volwassenenfonds), zijn ten laste gekomen van de gemeente als deelnemer volwassenenfonds.

Pas vanaf het startmoment bij de drie gemeenten wordt – in principe in alle gemeenten per 2026 - gewerkt met vouchers en komen de kosten van het nieuwe lidmaatschap voor rekening van het project.

Kosten

Er zijn Kosten voor het provinciale en de lokale project coördinatie. Het grootste deel van de begroting vormen de kosten van het lidmaatschap, van 42 euro in 2025 naar 45 euro per 2026 Het volwassenenfonds maakt een extra lidmaatschaps-aan-vink mogelijk met een vereenvoudigde procedure voor het verstrekken van het persoonlijk voucher via intermediairs en hanteert een laag handlingstarief (4 euro) hiervoor. Om bekendheid te krijgen is een provinciale campagne nodig en communicatiemiddelen (provinciale kosten) die onderdeel zijn van de gezamenlijke toolkit en ook lokaal ingezet kunnen worden in de lokale campagne (lokale kosten). Voor het warm welkom en de intake in de bibliotheek wordt een trainingsprogramma ontwikkeld en bij elke bibliotheek uitgevoerd. Er wordt een monitor voor gebruik en impact ontwikkeld en in gebruik genomen.

Dekking

De Provincie Limburg subsidieert de voorziene middelen voor abonnementskosten en provinciale marketing/communicatie. Een sectorfonds voor scholing en training bekostigt scholing en training intake en warm welkom. De aanvraag wordt ingediend als project door gaat. Cubiss draagt de kosten voor de provinciale coördinatie / projectteam en monitoring. Bibliotheken de lokale uitvoeringskosten voor coördinatie en lokale marketing. Vanuit de verschillende onderdelen wordt de toolkit voor lokale implementatie samengesteld.

Geen financiële bijdrage van gemeente

In de oorspronkelijke propositie (2024) werd uitgegaan van een verdeling van kosten voor lidmaatschappen tussen provincie en gemeenten. Bibliotheken die hierover contact hebben met hun gemeente geven aan dat ze geen rekening hebben gehouden met kosten voor deze extra impuls (die ze waarderen). Ze gaan er vanuit dat de provincie dit in ieder geval voor de projectperiode 2025-2027 opvangt.

10. Risico's

We voorzien een aantal risico's, we noemen de belangrijkste en hebben nagedacht over een aanpak in het geval ze zich voordoen.

Risico's

1. Vouchers kunnen stigmatiserend werken

Het gebruik van vouchers kan stigmatiserend zijn voor de ontvangers, waardoor zij zich ongemakkelijk voelen om gebruik te maken van de regeling.

2. De doelgroep wordt onvoldoende bereikt

De beoogde doelgroep wordt niet effectief bereikt, waardoor de regeling niet optimaal wordt benut.

3. Het aantal deelnemers overstijgt de verwachtingen / doelen

Het aantal deelnemers aan de regeling overstijgt de verwachtingen, wat kan leiden tot budgettaire en logistieke uitdagingen.

4. Gebrek aan betrokkenheid van de doelgroep

De doelgroep maakt onvoldoende gebruik van de geboden diensten, zelfs na het verkrijgen van een lidmaatschap.

Mitigatie

Zorgen voor een discrete en respectvolle uitgifte van vouchers. Gebruiken neutrale en inclusieve taal in communicatie. Verhogen de bewustwording over de voordelen van de regeling zonder de nadruk te leggen op de financiële situatie van de ontvangers.

Versterken van de samenwerking met lokale intermediairs en maatschappelijke organisaties die direct contact hebben met de doelgroep. Gebruiken gerichte marketing- en communicatiecampagnes om de regeling onder de aandacht te brengen. Organiseren (extra) informatiebijeenkomsten en gebruiken van ervaringsdeskundigen om de doelgroep te informeren.

We verzoeken de provincie het budget flexibel te maken, zodat het kan worden aangepast aan de vraag. We verhogen de rapportagefrequentie en maken afspraken over regelmatige evaluaties uit om de capaciteit en middelen aan te passen.

We zorgen voor meer persoonlijke begeleiding en introducties aan nieuwe leden en organiseren activiteiten en evenementen die aansluiten bij de interesses en behoeften van de doelgroep op basis van feedback van de doelgroep.

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

1. Introductie

2. Doelgroep

3. Doelstellingen

4. Aanpak

5. Implementatie

6. Start

7. Verduurzaming

8. Organisatie

9. Begroting

10. Risico's

11. Conclusie

10. Conclusie

Het project maakt voor de periode 2025-2027 bibliotheken toegankelijk voor Limburgers met een kleine beurs via een vouchersysteem, zonder extra inspanning of financiële bijdrage van gemeenten.

1. Financiering

De Provincie Limburg subsidieert abonnementskosten en provinciale marketing. Cubiss draagt bij aan coördinatie en monitoring.

2. Implementatie

We werken met een vereenvoudigde procedure via het Volwassenenfonds en intermediairs en bieden training voor bibliotheekmedewerkers voor een warm welkom.

3. Resultaat

Realisatie beleid provincie: een laagdrempelige toegang tot bibliotheken voor kwetsbare doelgroepen, met provinciale ondersteuning voor de projectperiode 2025-2027.

4. Verduurzaming

Tijdens de projectperiode wordt al gewerkt aan structurele inbedding van de dienstverlening voor volwassenen met een laag inkomen in het reguliere bibliotheekbeleid.

Bijlage: over bibliotheekdienstverlening

Overzicht van bibliotheekdiensten

De diensten van bibliotheken kunnen worden onderverdeeld in drie hoofdcategorieën:

- **Traditionele / klassieke bibliotheek gericht op de vijf bibliotheekfuncties:**
 - Uitlenen van fysieke boeken, tijdschriften en andere media.
 - Lezen en studeren in de bibliotheek.
 - Leesbevordering
 - Organiseren van lezingen en culturele activiteiten.
- **Online bibliotheek:**
 - Toegang tot e-books en luisterboeken via platforms zoals de Online Bibliotheek.
 - Digitale cursussen en webinars.
 - Informatievoorziening via de website en digitale nieuwsbrieven
- **Educatieve en maatschappelijke bibliotheek – met focus op de maatschappelijke opgaven van het bibliotheekstelsel:**
 - Aanbieden van taal- en inburgeringscursussen.
 - Ondersteunen bij digitale vaardigheden en mediawijsheid.
 - Samenwerken met scholen en andere instellingen voor educatieve programma's.
 - Deze diensten zijn gericht op het realiseren van de drie maatschappelijke opgaven en worden vaak in samenwerking met lokale partners uitgevoerd.

Bijlage: over educatieve en maatschappelijke diensten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van (landelijke) bibliotheekdiensten die lokaal ingezet worden

Dienst / Programma	Doelgroep	Toelichting
BoekStart / Kinderopvang	Baby's, peuters, ouders	Stimuleert vroegtijdig lezen en taalontwikkeling via koffertjes en voorleespromotie thuis, via consultatiebureau en in de opvang.
VoorleesExpress	Kinderen met taalachterstand en hun ouders	Vrijwilligers lezen 20 weken voor bij gezinnen om taalontwikkeling te stimuleren.
de Bibliotheek op School (dBos PO/VO)	Basisonderwijs en voortgezet onderwijs	Structurele samenwerking met scholen rond leesbevordering en mediawijsheid, inclusief collectie, monitoring en educatie.
Digi-Taalhuis	Volwassenen met beperkte basisvaardigheden	Fysieke plek voor ondersteuning bij taal, rekenen en digitale vaardigheden, met inzet van partners en vrijwilligers.
Informatiepunt (algemeen)	Iedereen	Basisinformatie en doorverwijzing over bibliotheekdiensten en maatschappelijke vragen.
Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)	Iedereen met vragen over overheidsdiensten	Persoonlijke hulp bij zaken zoals DigiD, toeslagen, belastingdienst, rijbewijsverlenging. Samenwerking met lokale en landelijke overheid.
Oefenen.nl	Volwassenen	Online leerplatform met cursussen over taal, geld, gezondheid en werk.
Digisterker	Volwassenen	Cursussen en workshops om zelfstandig digitale overheidszaken te regelen (met DigiD).
SeniorWeb	Ouderen	Computer- en internetcursussen voor 50-plussers, gericht op zelfredzaamheid.
Programma Digitaal Burgerschap	Iedereen	Bevordert digitale geletterdheid, online veiligheid, kritisch mediagebruik en bewustwording van algoritmes.